

ГЕРМАШЕВСЬКИЙ С. М.

Директор ТОВ «АГРОКОН СЕРВІС»

ПРОБЛЕМА УЗГОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

Звертаючись до розгляду питань природи економічних інтересів, слід зазначити, що останні є сутністю рушійних сил формування та розвитку економічних суб'єктів. Класики економічної науки зазначали, що економічні відносини кожного суспільства проявляються насамперед як інтереси [1, с. 75–92]. Усвідомлення потреб і прагнення задовольнити їх зумовлюють мотивацію поведінки людини, спонукаючи її до певної цільової дії. Таким чином, на практиці потреби набувають конкретної форми економічних інтересів (рис. 1).

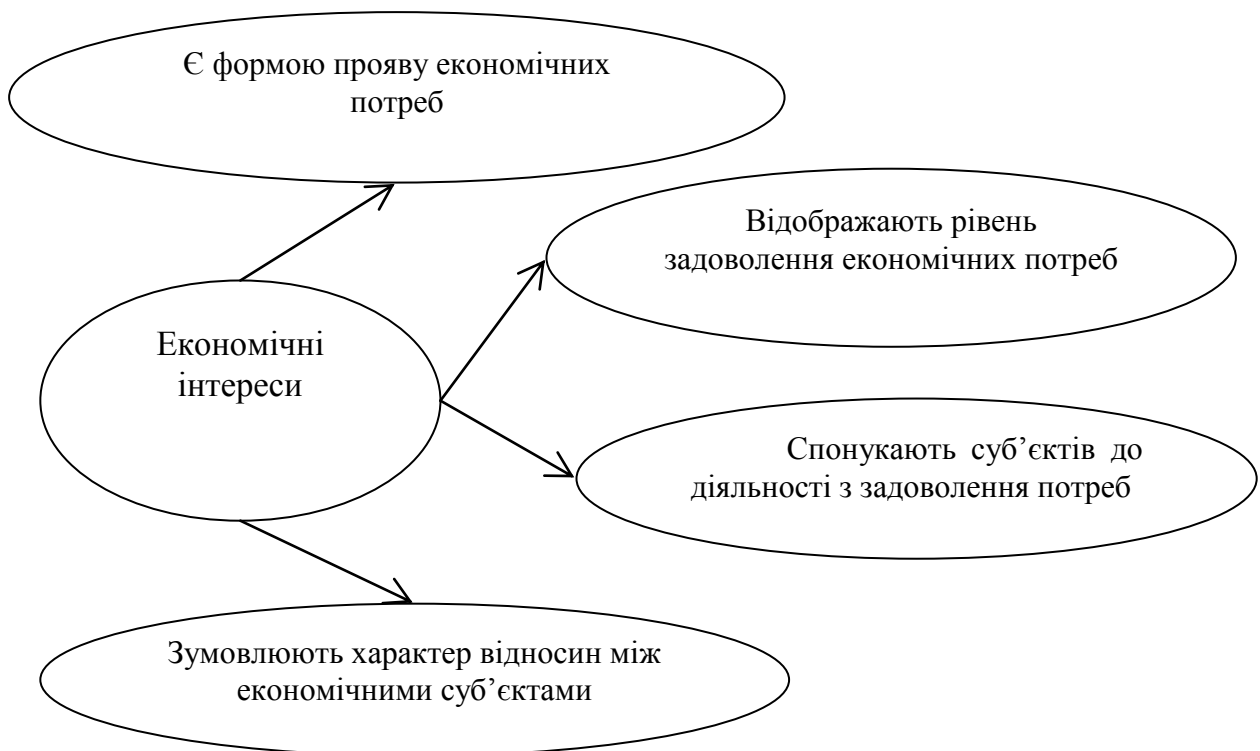

Рис. 1. Взаємозв'язок потреб та економічних інтересів

Економічні інтереси можна визначити як усвідомлене прагнення суб'єктів господарювання до задоволення економічних потреб, що є об'єктивним спонукальним мотивом їхньої господарської діяльності та взаємодії з іншими економічними суб'єктами.

За своєю сутністю економічні інтереси є об'єктивними. Вони відображають місце і роль суб'єктів господарювання у системі суспільного поділу праці та економічних відносин. Водночас економічні інтереси є суб'єктивними, так як завжди мають своїх носіїв.

Суб'єктами економічних інтересів є окремі індивіди, домогосподарства, суб'єкти підприємництва, держави, суспільство в цілому. До об'єктів економічних інтересів належать економічні блага, зокрема товари, послуги, інформація тощо.

Плюралізм економічних потреб породжує багатоманітність економічних інтересів, які утворюють складну та динамічну систему, багатовимірну у фазах відтворення, у просторі та часі, у статистиці та динаміці. Економічні інтереси можуть бути класифіковані за різними критеріями (рис. 2).

Суб'єкти економічних відносин є виразниками специфічних економічних інтересів. У ринковій економіці інтереси суб'єктів неоднакові. Зокрема:

- економічні інтереси домашніх господарств спрямовані на максимізацію загальної корисності з урахуванням існуючих цін і доходів;
- економічні інтереси підприємців спрямовані на максимізацію прибутку, зниження рівня витрат і підвищення конкурентоспроможності продукції;
- економічні інтереси держави спрямовані на реалізацію і задоволення потреб суспільства в цілому.

За територіальною ознакою науковці виокремлюють такі економічні інтереси:

- муніципальні;
- регіональні;
- національні;
- об'єднання держав;
- загальнолюдські (глобальні) [2, с. 49–5].

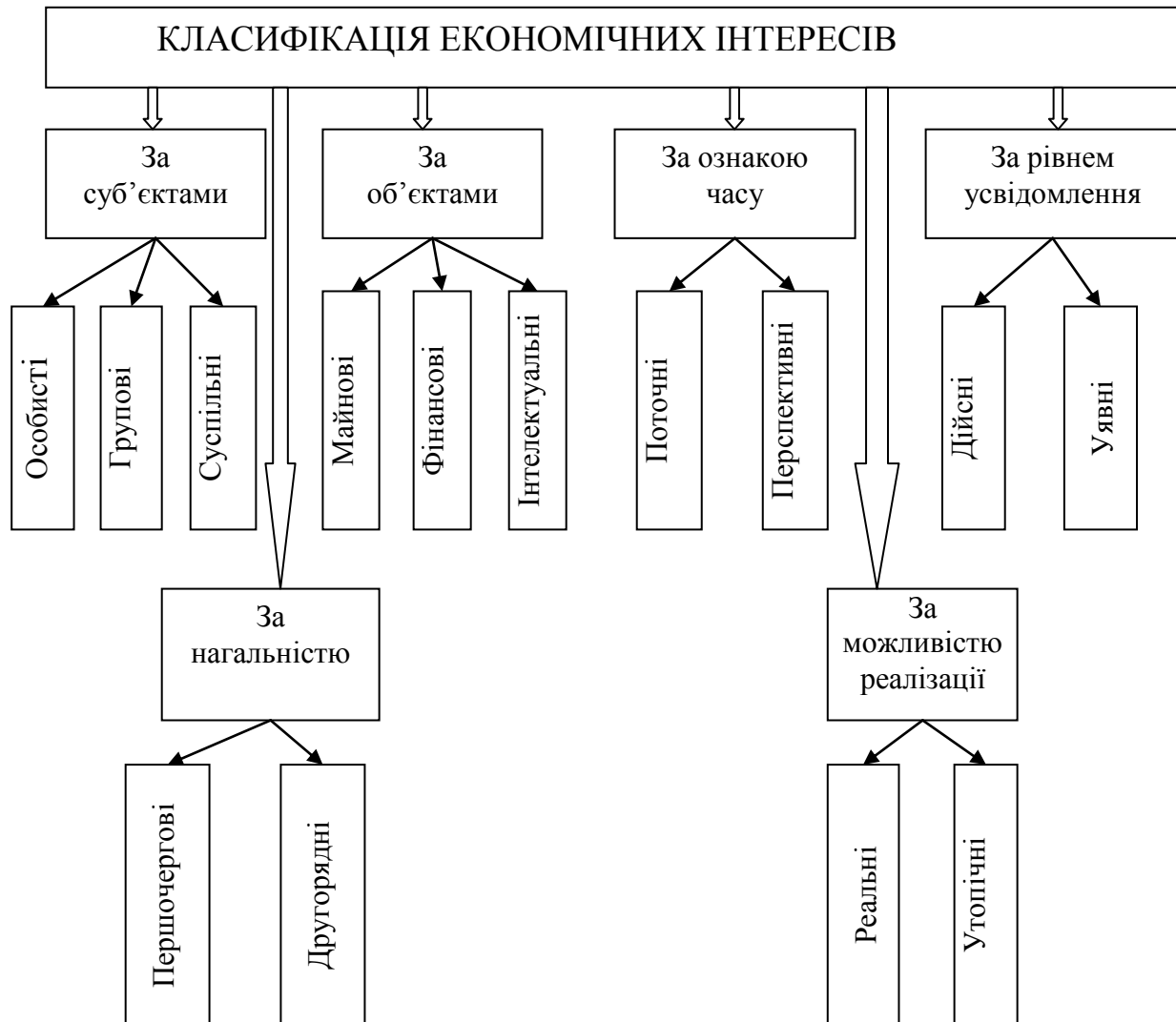

Рис. 2. Класифікація економічних інтересів за різними критеріями

Система взаємопов'язаних і взаємодіючих інтересів у суспільстві завжди суперечлива. Тому кожне суспільство постає перед проблемою пошуку ефективного механізму їхнього узгодження, збалансування. Баланс інтересів досягається у процесі їхньої взаємодії та взаємореалізації.

Деякі науковці розглядають шляхи поєднання економічних інтересів лише у загальному вигляді, зокрема:

- субординоване підпорядкування одних економічних інтересів іншим;
- координоване узгодження різнобічних інтересів усіх економічних суб'єктів [1, 36 с.].

Водночас не враховуються економічна поведінка окремих суб'єктів, менталітет і специфіка різних економічних зон, політичних систем тощо. Таким чином проблема співвідношення та пріоритетності інтересів економічних суб'єктів залишається дискусійною. Механізм їхнього узгодження є досить складним і визначається сутністю економічної системи.

При цьому слід мати на увазі, що у ринковій економіці домінує особистий інтерес споживача. Практика розвитку передових західних країн засвідчує, що найефективнішим засобом узгодження та реалізації економічних інтересів є їх координація (рис. 3).

Рис. 3. Координація економічних інтересів у ринковій економіці

За умов економічної свободи та конкуренції суб'єктів господарювання створюються передумови для формування цілісної, органічної системи

взаємопов'язаних і взаємообумовлених економічних інтересів, їх суперечлива взаємодія заснована на принципах зворотного зв'язку та самоорганізації, має творчий характер і сприяє прогресивному розвитку суспільства.

Процес еволюції сучасних розвинених країн на основі соціально-орієнтованої та регульованої ринкової економіки створює передумови для координації та гармонійного розвитку системи економічних інтересів громадянського суспільства. Водночас корпоратизація економічного життя породжує проблему збалансування економічних інтересів держави, власників, менеджерів, найманих працівників, партнерів по бізнесу, фінансових інституцій з метою недопущення їхньої опортуністичної поведінки. Важливу роль в збалансуванні інтересів у сучасних змішаних економіках відіграє держава.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олсон М. Логіка колективної дії. Суспільні блага і теорія груп. К : Лібра, 2004. 194 с.
2. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія. К. : Знання, 2016. 631 с.